

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Środy, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Inscrycja od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye sa wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Ameryka. — Portugalia. — Anglia. — Francya. — Holandya. — Szwajcarya. — Włochy. — Rosya. — Grecya. — Turcya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

W mieście Śniatynie, obwodzie kołomyjskim istniała dotychczas główna szkoła o czterech klasach tudzież trywialna szkoła dla dziewcząt, których utrzymanie opędzała kasa miejska z własnych zasilków i tym sposobem starała się o najpotrzebniejszą naukę dla dzieci mieszkańców miejskich.

Gmina miasta Śniatyna przyjęła życzeniem, ażeby najszczególniej miejskiej młodzieży nastęrczyć dalsze, odpowiednie, przygotowane kształcenie do stanu przemysłowego i handlowego, postanowiła z gorliwością godną uznania ku rozszerzeniu nauki publicznej i z własnym dobrem, obok rzeczonych szkół elementarnych, postarać się także o założenie w Śniatynie zupełnej szkoły niższo-realnej o trzech klasach.

Z tego powodu zobowiązała się rzeczona gmina przyjąć na zasitek kasy miejskiej wszystkie wydatki, jakie za sobą pociąga umieszczenie, opalenie, oświetlenie i posługa kompletnej szkoły realnej, sprawienie i utrzymywanie narzędzi szkolnych i środków naukowych, następnie opędzanie potrzeb kancelaryi, płace nauczycieli według przepisanej statutu plac nauczycielskich, a ewentualnie także pensye dla nauczycieli, którzy z wiekiem staną się niezdatnymi do służby, tudzież dla wdów i sierót po nich, nakoniec wszelkie inne koszta połączone z utrzymaniem wspomnianego naukowego zakładu, po wieczne czasy i bez wszelkiej pretensyi do pomocy z funduszu publicznego. Względem umieszczenia niższej szkoły realnej oświadczyła gmina wystawić zabudowanie szkolne, a pokąd nie będzie skończone, umieścić ten zakład naukowy w domu najętym.

Roczne koszta utrzymania zupełnej niższej szkoły realnej w Śniatynie, które gmina z tak pożyteczną gotowością i z prawdziwym patriotyzmem przyjęła na kasę miejską, można podać na 6.600 złr., zaś koszta na pierwsze sprawienie porządków szkolnych i środków naukowych będą wynosić 4000 złr. m. k., i na tę ostatnią sumę wpłynęła w drodze subskrypcyi kwota 277 złr. 4 kr. m. k.

Wysokie ministeryum oświecenia oświadczyło dekretem z 27go z. m. l. 4037 gminie miasta Śniatyna za patriotyczną i zycziwą jej dążność ku rozszerzeniu nauki przemysłowej, wysokie uznanie i oraz potwierdziło założenie tamże niższej realnej szkoły o trzech klasach, przyczem tę szkołę uznano za publiczną, to jest taką, której przysłuza prawo wydawać prawomocne zaświadczenia.

Przytoczonym dekretem ministeryalnym przyznano gminie także pobieranie taxy od przyjmowania i dydaktrum dla klasy miejskiej i przyznano prawo wyboru nauczycieli za zasięgnięciem wyższego potwierdzenia.

Namiestnictwo ma sobie za szczególniejszą przyjemność, te ofiary miejskiej gminy Śniatyna położone z prawdziwą gorliwością i patriotyzmem na rozszerzenie nauki przemysłowej, podać z wyrazem zasłużonej pochwały i z tym dodatkiem do wiadomości publicznej, ze względem otworzenia pierwszego roku Śniatyńskiej niższej szkoły realnej z początkiem przyszłego roku szkolnego, do którego się w następnych latach szkolnych przyłączą drugie dwa lata, wydano już potrzebne rozporządzenia.

Lwów, 6. maja 1858.

Dla uzbierania funduszu na pierwsze sprawienie szkolnych sprzętów i naukowych porządków wnowo urządzonej z trzech klas niższej realnej szkoły w Śniatynie w kołomyjskim obwodzie, rozpisana była subskrypcya, z której wpłynęła kwota 277 złr. 4 kr. m. k., a mianowicie z urzędu powiatowego Peczenizyn kwota 4 złr. 10 kr., z urzędu powiatowego Kołomya 25 złr. 42 kr., z urzędu powiatowego w Śniatynie w drodze składki między mieszkańcami miasta kwota 207 złr. 12 kr., z urzędu powiatowego w Zabłotowie 18 złr., z urzędu powiatowego w Obertynie 2 złr., nareszcie od właściciela dóbr w Dzurowie p. Michała Zagórskiego kwotę 20 złr. co z wyrazem uznania podaje się do publicznej wiadomości.

Wiedeń, 9. maja. Dnia 8. maja 1858 roku wyszedł z c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i został rozesłany XIX. zeszyt Dziennika ustaw państwa.

Zeszyt ten zawiera:

Nr. 69. Uchwałę ministeryum finansów z dnia 1. maja 1858 roku, ważną w Lombardo-weneckim królestwie, względem zmian niektórych ustępów rozporządzenia ministeryum finansów z dnia 23go lipca 1856 roku, Dziennik praw państwa XXXVI. nr. 142, — co do pobierania konsumcyjnego podatku od gorących napojów w Lombardo-weneckim królestwie.

Nr. 70. Rozporządzenie ministeryum spraw wewnętrznych i sprawiedliwości i najwyższej policyjnej władzy z dnia 3. maja 1858 roku, ważne we wszystkich koronnych krajach z wyjątkiem wojskowego Pogranicza, którem ogłasza się cywilnym władcom przepis c. k. najwyższej komendy armii z dnia 29go lipca 1857 roku, wydany do wszystkich wojskowych władz, względem zawieszenia dyscyplinarnych kar przeciw urlopnikom i żołnierzom należącym do rezerwy i względem zastosowania pieniężnych kar; oraz ustanawia się postępowanie, jakie mają na przyszłość zachowywać cywilne władze wobec wykraczających przeciw targowym i tym podobnym policyjnym przepisom.

Nr. 71. Rozporządzenie ministeryum spraw wewnętrznych i sprawiedliwości oraz najwyższej władzy policyi z dnia 5. maja 1858 roku, ważne we wszystkich koronnych krajach z wyjątkiem wojskowego Pogranicza, którem nieupoważnione trzymanie biblioteki do pożyczania książek uważa się za przestępstwo przeciw ustawie prasy.

Nr. 72. Uchwałę ministeryum sprawiedliwości z dnia 5. maja 1858 roku, ważną w koronnych krajach: Węgry, Kroacya i Sławonia, Siedmiogród, Serbskie województwo, i Temeski banat, która na mocy rozporządzenia z dnia 2go maja 1858 roku wydaje się objaśnienie względem zachowania nadal 6procentowego wymiaru czynszowego co do tych pożyczek, za które przed zaprowadzeniem powszechnego cywilnego prawa ugodzono się na 6% czynszu bez, albo z pozostawieniem zastawu.

Nr. 73. Rozporządzenie ministeryum spraw wewnętrznych i sprawiedliwości z dnia 6. maja 1858 roku, ważne w Węgrzech, Kroacyi i Sławonii, Siedmiogrodzie i Serbskim województwie z Temeskim banatem, którem rozciąga się także i na wyższe sądy urbaryalne. rozporządzenie ministeryum sprawiedliwości z d. 23go kwietnia 1858 roku, Dz. pr. p. nr. 60, zezwalająca c. k. najwyższemu trybunałowi we wszystkich prawnych sprawach, przy których prezydenci wyższych krajowych sądów mają osobisty udział, delegować inny wyższy krajowy sąd w razie gdy o to uprasza strona przeciwna.

Sprawy krajowe.

(Składki na szkołę realną śniatyńską.)

Wykaz dobrowolnie ofiarowanych kwot na sprawienie naukowych porządków w nowo urządzonej niższej realnej szkole w Śniatynie w kołomyjskim obwodzie, a mianowicie złożyli: Niemczewski Marcel 20r., Fricht Franciszek 15r., Bieszczadowski Bogusław 10r., Tokarski Jan 20r., Karnowski Józef 5r., Sebastyański Bonifacy 2r., Skulski Tytus 1r., Seidel Waclaw 1r., Dr. Zubrzycki 10r., Frantsek Karol 20r., Skowroński Ludwik 10., Brandstädter Józef 2r., Bäcker Maciej 10., Zaremba Ignacy 4r., Dawidowicz Dawid 2r., Gawacki Dominik 10r., Kuncio Stanisław 10r., Wierzejski Jan 6r., Nahlik 5r., Bojkiewicz Jan 1r., Eichler Józef 10r., Grabowski Jędrzej 2r., Löwenberg Jakób 2r., Decker Filip 2r., Wagner Krzysztof 2r., Heuchert Piotr 1r., Frayer Jerzy 1r., Schmalenberg Filip 1r., Rückricht Jakób 1r., Freyer Piotr 1r., Weber Filip 1r., Weber Adam 1r., Löwenberg Walenty 1r., Heuchert Henryk Blond 1r., Freyer Jakób 1r., Lindenbach Wilhelm 1r., Mack Fryderyk 1r., Freyer Filip 1r., Heuchert Jan 1r., Stetner Karol 1r., Spring Marcin 1r., Heuchert Sebestyan 1r., Hartung Jakób 2r., Graf Jerzy 30kr., Buchrucht Jędrzej 30kr., Heuchert Filip 30kr., Mauer Daniel 12kr., Bollenbach Jerzy 20kr., Fries Henryk 30kr., Nerbas Jerzy 30kr., Hubert Fryderyk 20kr., Kopp Maciej 30kr., Heuchert Henryk 30kr., Herbst Jan 30kr., Schmalenberg Filip 30kr., Schanz Michał 20kr. i Schmalenberg Jan 30kr. Razem 207 złr. 12 kr. m. k.

Ameryka.

(Głosy za usunięciem traktatu Bulwer-Clayton. — Protektorat Stanów. — Zamieszki meksykańskie.)

Z Nowego Yorku otrzymano pocztę sięgającą po dzień 22. kwietnia. Do najważniejszych wiadomości z Washingtonu należy to doniesienie, że wydział spraw zewnętrznych wezwał prezydenta, by względem uchylecia traktatu zawartego przez pp. Bulwera i Clayton'a poczyniono niezwłocznie kroki potrzebne. — Piszą także z Washingtonu o zgonie wice-prezydenta Breckenridge, lecz według innych ma on się dobrze i mieszka obecnie w Nowym Orleanie. — Na meetyngach względem konferencji w sprawie Kansasu nic jeszcze pewnego potąd nie postanowiono. — W Buffalo przytrzymano dwóch wychodźców niemieckich, którzy dla Anglii werbowali rekrutów. — W senacie zaproponował Houston rezolucję tej osnowy, by protektorat rozciągnięto także i do Meksyku, lecz wniosek ten odłożono na później. — Jenerał Harney odjechał z Washingtonu do armii w Utah.

— Dziennik *New-York Herald* zawiera doniesienie z Washingtonu, że *Santa Anna* upraszał kapitana jenerałnego wyspy Kuby, by mu dał w pomoc 2000 zbrojnych na poparcie swej sprawy i stronictwa w Meksyku. Lecz ani ta prośba, ani późniejsza o przysłanie mu w takich samych zamiarach paropływu hiszpańskiego nie otrzymała żadnego skutku. — Dokoła wyspy Kuby strażowało 18 angielskich łodzi konnaerskich, by zapobiedz lądowaniu statków z murzynami. Amerykanie uważają się na to, że Anglicy z wielką bezwzględnością przetrząsają im okręta.

Portugalia.

(Wybory.)

Nowe właśnie co ukończone wybory do Kortezów zapewniają rządowi bardzo znaczną większość.

Anglia.

(Recepcye u dworu. — P. Roebuck słaby. — Posiedzenie parlamentu z 4. maja.)

Londyn, 6. maja. Wczoraj była wielka recepcya u Królowy i do 260 dam przedstawiano jej po raz pierwszy. Korpus dyplomatyczny był dość licznie reprezentowany, i po raz pierwszy od dłuższego czasu znajdował się na tej recepcyi także ambasador austriacki, hrabia Apponyi z swoją małżonką; przez długi czas zmuszają ich żaloba familijna unikać wszelkich festynów.

— Pan Roebuck, wychodząc we wtorek w nocy z posiedzenia parlamentu, zastąpił niebezpiecznie. Wczoraj miał się już nieco lepiej, ale kilka dni jeszcze niebędzie mógł znajdować się na posiedzeniach.

— Na posiedzeniu Izby wyższej z 4. maja odczytano na propozycję Earla *Derby* po raz wtóry bil „*Ecclesiastical Commission*“ w sprawie administracji majątku kościelnego, a następnie odesłano go do wydziału osobnego.

Na posiedzeniu Izby niższej zapowiada *Roebuck*, że dnia 1go czerwca zwróci uwagę Izby na projekt co do przekopania kanału Suez, i zaproponuje niektóre w tej mierze rezolucje. *White* zapytuje, czy też rząd wysłał poselstwo nadzwyczajne do Portugalii, i czy w takim razie zamianuje margrabię Bath pełnomocnikiem Jej Mości Królowej na dworze lisbońskim, tudzież czy w dalszej następności zamiaru tego gotów jest rząd przedłożyć Izbie kosztorys tego poselstwa? Kancelarz skarbu dał na wszystkie te zapytania odpowiedź, że tak jest, i dodał, że kosztorys przedłoży w czasie należyty. *Schneider* zapytuje sekretarza kolonii, czy rząd Jej Mości Królowej otrzymał już od gubernatora Australii południowej odpis wydanej tam roku 1857 ustawy, która przyznaje prawo ślubom małżeńskim wdowca ze siostrą nieboszczki żony jego, i czyli rząd ma zamiar przedstawić Jej Mości Królowej, by tę ustawę potwierdziła. Pierwszą część tego zapytania potwierdził lord *Stanley*, lecz co do drugiej oświadczył, że ustawę tę polecono rozemnać prawnikom koronnym, odpowiedzi jednak potąd jeszcze nie otrzymał. *Crawford* zaproponował przedłożenie niektórych dokumentów odnoszących się do urządzenia komunikacji telegraficznej na morzu śródziemnym lub z Indyami na morzu czerwonym i w perskiej zatoce. A że propozycja ta natrafiła na opór, przeto wnioskodawca przytoczył niektóre szczegóły na jej poparcie. *Whiteside* otrzymał pozwolenie na przedłożenie bilu w sprawie ułatwienia sprzedaży gruntów w Irlandyi. *Gladstone* proponuje upraszać Jej Mości Królowę osobnym adresem, by życzenia mieszkańców Multan i Wołoszczyzny wyrażone przez ich zastępców doznały słusznego uwzględnienia. A mówiąc zwięzle, domaga się wnioskodawca wyraźnie unii Księstw Naddunajskich.

Fitzgerald utrzymuje, że wniosek taki wcale niestosowny, i że przeto utrzymać się nie może. W chwili bowiem, kiedy kwestya ta ma być wytoczona i rozstrzygnięta na konferencyach paryskich, możnaby wotum zapadłe za propozycją uważać słusznie za instrukcyę Izby niższej, wydaną dla wszystkich zastępców stałego ładu europejskiego. Propozycja ta dąży jednak do rozerwania państwa tureckiego. *Deasy*, lord *R. Cecil* i *Roebuck* popierają wniosek, lecz lord *Palmerston* zbija go usilnie.

Dalej przemawiał lord *J. Russell* za wnioskiem, a *D'Israeli* przeciw niemu, a wkońcu odrzucono go większością 292 głosów przeciw 114. — *Kinglake* odkłada na później wniosek swój w sprawie „*Cagliari*“. — *Fitzgerald* zawiadamia Izbę o otrzymaniu depe-

szy hrabi *Cavour'a*, w której sardyński prezydent ministrów donosi przyjęcie propozycyi lorda *Malmesbury*. Spodziewać się przeto pomyslnego załatwienia sprawy.

Francya.

(Książę Napoleon w konferencji z Cesarzem. — Odjazd do Strasburga. — Nowiny dworu. — Książę Montebello do Petersburga. — Nowa prefektury. — Bliskie zamknięcie sesyi prawodawczej. — Ustawa szlachectwa. — Drogi w Algieryi. — Sekretarze poselscy do Chin. — Raporta marszałków.)

Paryż, 6. maja. Książę Napoleon miał wczoraj dłuższą konferencyę z Cesarzem, a to jak się domyślają, w sprawie organizacji Algieryi. Po tej rozmowie odjechał Książę wieczorem z liczną świtą do Strasburga, by witać u granicy Królowe holenderską.

— Ich Mość Cesarstwo udadzą się 22. maja do Fontainebleau i zabawi tam do 22. czerwca. Potem odjedzie Cesarz do S. Cloud, a ztamtąd uda się w podróż do Brefagnii i Cherburga. Co do festynów, jakie mają być wyprawiane w tym porcie, miano już postanowić na pewno, że zjednoczone eskadry z Brestu i Tulonu zbiorą się w tamtejszej zatoce w połowie lipca.

— Odjazd księcia Montebello do Petersburga naznaczony jest zawsze jeszcze na 12. maja, tylko to miano zmienić w dyspozycjach podróży, że książę nie odpłynie ze Szczecina lecz z Rostoku.

— W siedzibach prefektury w Besançon, Nimes, Orleans i Limoges utworzone zostały cztery nowe sekretaryaty jeneralne. Wszystkie te miasta są szczególnie ważne w cesarstwie, Besançon dla swej poblizkości od Szwajcaryi, Nimes dla nieustających sporów religijnych, a Orleans i Limoges jako główne siedziby towarzystwa „*Marianny*“, szeroko rozgałęzionego w departamentach niższej Loary i Sarthe.

— Zdaje się, że chcą projekta ustawy, przedłożone prawodawczemu ciału, po części spieszenie załatwić, a po części na przyszłą sesję odłożyć, aby terażniejszą zamknąć rzeczywiście dnia 10. maja. W każdym jednak razie wezmą jeszcze do soboty pod obradę projekta ustawy względem tytułów szlacheckich i upiększenia Paryża, pomimo że dopiero wczoraj zostały przedłożone prawodawczemu ciału. Dostowna treść ustawy tytułów według zmiany w rozpoznowczej komisji, a które potwierdziła rada państwa, opiewa:

Jedyny artykuł. Artykuł 250 kodeksu karnego zostanie w następujący sposób zmienionym: Artykuł 250. Każdy, kto nosi publicznie ubiór, uniform, albo dekoracyę, która mu nie przynależy, ma być karany więzieniem od sześciu miesięcy do dwóch lat. Zaś karą pieniężną od 500 do 10.000 franków zostanie ten ukarany, kto nieupoważniony i w zamiarze przywłaszczenia sobie honorowej oznaki przybrał publicznie tytuł, albo kto nazwisko swe zapisane w rejestrach cywilnych staty zmienił, zamieniał, albo przekształcił. Trybunał nakaże, aby przy wydaniu dokumentu albo aktu cywilnego zrobiono wzmiankę wyroku, o ile tytuł został przybrany bezprawnie, albo nazwisko zmienione. We wszystkich, w powyższym artykule przewidzianych wypadkach, może trybunał na koszt zasądnego kazać umieścić w skróceniu albo całkowicie wyrok w którychkolwiek dziennikach według własnego wyboru.

Wczoraj załatwiła izba cały szereg projektów ustawy miejscowych spraw. Ustawa celna ma być odłożoną na przyszłą sesję, jednak wydział nie przestanie obradować. Ponieważ kolegium budowlu dróg i mostów wyraziło się za projektem kolei żelaznej z Algieru do Wed-Riu nad granicą Orleansville i Oranu, zatem minister wojny dał gubernatorowi pozwolenie rozpoczynać potrzebne roboty na przestrzeni stanowczo oznaczonej. Przestrzeń z Algieru do Bufaryku ma być wykonana według pierwiastkowego planu, zaś z Bufaryku na Blideo do Wed-Riu ma być jeszcze poprzód rozpoznana i postanowiona. Wojsko przeznaczone do robót jest już w pochodzie; prócz tego mają 750 robotników z karnych zakładów Algieru i Dury użyć na przestrzeni między Algierem i Birutą. Roboty rozpoczną się pierwszych dni m. a.

Hrabia *Chassiron* udaje się w towarzystwie kilku sekretarzy poselstwa dnia 12. maja z waznami depeszami dla barona Gros do Chin. Już od kilku tygodni zajmują się w ministeryum spraw zewnętrznych wypracowaniem ważnych zmian dyplomatycznych stosunków w Chinach. P. *Chassiron*, który, jak wiadomo, jest zięciem księcia Murata, udaje się w poufnej misyi do Chin, gdzie p. *Bourboulon* jest pełnomocny minister-rezydent, a baron Gros nadzwyczajny poseł francuski. Czyli sekretarze poselstwa z towarzystwa p. *Chassiron*, przenczeni są dla barona Gros albo p. *Bourboulon*, albo czyli p. *Chassiron* sam zastąpić ma z nich jednego albo drugiego, nie można wiedzieć stanowczo, gdyż dotąd jeszcze rozmaite o tem obiegają wieści.

— Do dziennika *Neue Pr. Ztg.* piszą z Paryża. Rząd otrzymał dokładne sprawozdania swoich marszałków, jaki jest stan rzeczy w dystryktach wojskowych sobie powierzonych. Z trzech potąd przedłożonych raportów jest raport marszałka *Baraguay d'Hilliers* najmniej pomyslny; wystawia bowiem stan rzeczy w prowincyi swej (w *Touraine*, *Maine*, *Anjou* itd.) w świetle bardzo niekorzystnem, i nastaje na zaprowadzenie ścisłego i surowego dozoru. Również i *Canrobert* widzi potrzebę środków jeszcze surowszych, i tylko hrabia *Castellane* wyraża się względniej. Raport marszałka *Bosquet'a* podobno jeszcze nie nadszedł, a o szczegółach sprawozdania *Manan'a* nie ma potąd nic pewnego. — *Gazeta wiedeńska* dodaje przytem, że dystrykt wojskowy marszałka *Baraguay d'Hilliers* obejmuje właśnie te departamenta, gdzie żywioł legimistów jest najsilniejszy, i że marszałek nie ma przeto żadnego powodu obawiać się rewolucyjnego usposobienia mieszkańców.

Holandya.

(Zamknięcie izb.)

Haga, 5. maja. Izba druga przyjęła dziś budżet wojenny w nadziei, że przyszły budżet nowego ministra ułożony będzie z większą oszczędnością. Tem zakończyła izba swoje obrady. Nowe zwołanie jej nie nastąpi pewno przed wrześniem, to jest po peryodycznym wystąpieniu połowy członków, by nowy gabinet miał czas wypracować ważne projekta. Do najważniejszych uchwał zamkniętej teraz sesji można policzyć umorzenie 22 milionów florenów długu państwa, a na przyszłą sesję zapowiedział już minister kolonii nowy projekt względem uregulowania emancypacji niewolników w Surynaam.

Szwajcarya.

(Tunel Hauenstein otwarty. — Rewizye i reformy w dawnych konstytucjach.)

Berna, 28. kwietnia. Wczoraj odbyła się szczęśliwie inauguracja tunelu Hauenstein. Ze strony rady federacyjnej i rządów właściwych znajdowały się na niej z urzędu deputacje. — Gmina pół kantonu Appenzell-Ausserrhoden uchwaliła nareszcie rewizję starodawnej konstytucji krajowej. Przeszło od dwudziestu lat nalegał rząd nadaremnie na rewizję. Chociaż z wielką wymową starali się prawie corocznie najznakomitsi urzędnicy okazać potrzebę reformy, lud jednak odrzucał z stanowczym uprzedzeniem wszelkie w tej mierze propozycje. Obawa, że nowoczesne reformy mogą ścieśnić dawną swobodę, przemagała u tego praktycznego ludu starej demokracji. Ostatniej soboty nakoniec powiodło się przyjaciółom reformy przekonać gminę o potrzebie rewizji. Reformy te odnoszą się głównie do zmian w sądownictwie. Appenzell jest jedynym kantonem szwajcarskim, gdzie sędziowska i wykonawcza władza połączona jest w ręku jednej i tej samej władzy. Wszystkie inne kantony przeprowadziły już dawno rozdzielenie tych władz przynajmniej co do zasady. — W Turgowii partya, która nakłoniła lud do odrzucenia ustawy względem pensji i wyderkałów, dąży do rewizji konstytucji w myśl rozszerzonej demokracji. W Turgowii, Bernie i Zurychu odbywa się dziś ogólnie odnowienie wielkiej rady.

Włochy.

(Wyroki sądowe w Kararze. — Bezpieczeństwo publiczne w papioskiem. — Opatrznie miejsce warownych w Neapolu.)

Sąd wojenny w Kararze skazał 12 obwinionych po części o udział w tajnych towarzystwach rewolucyjnych, częścią o zamiar podniesienia rokoszu — na karę więzienia od sześciu miesięcy do roku, i od sześciu do piętnastu lat pracy przymusowej. W liczbie skazanych jest trzech włościan i jeden rzeźbiarz, a wszyscy inni są to robotnicy z kamieniołomów; najmłodszy z nich ma lat 22, a najstarszy 47.

— Od czasu popełnionej w Velletri kradzieży obrazu Matki Bożej ściga rząd z większą jeszcze usilnością łotrówstwo bandytów. Do Velletri wysłano dwie kompanie wojsk szwajcarskich i rzymską piechotę liniową, a 25 osób podejrzanych o współnictwo z bandytami przyaresztowano niedawno. Kilku z tych bandytów co się zagranicę schroniło, przyaresztowano na ziemi neapolitańskiej. Tym sposobem spodziewają się przywrócić bezpieczeństwo na gościńcu wiodącym z Rzymu do Neapolu.

Neapol. Warownia St. Elmo, jak wiadomo, najważniejsza cytadela Neapolu, została zaopatrzona w większą liczbę dział; fregaty znajdujące się w wojennym porcie zostały na nowo uzbrojone; kilku starszych oficerów marynarki pensyonowano a natomiast młodszych mianowano.

Rosya.

(Zakłady szkół i teatrów. — Pokój nad Amurem.)

Petersburg, 30. kwietnia. Urodziny Cesarza Alexandra II obchodzono tą razą tak u dworu jak i u ludu z radością serdeczną, zwłaszcza że równocześnie ogłoszono dwa ważne rozporządzenia cesarskie. J. M. Cesarz postanowił, by w 19tu głównych miastach gubernskich w Wielko-Rosyi, w 4ch w Mało-Rosyi, w 4ch w prowincjach nadbaltyckich, w 5ciu królestwa kazańskiego, w 3ch królestwa astrachańskiego, w 5 w Rosyi południowej, w 8 Rosyi zachodniej, w Finlandyi i na Siberze, w 5ciu w Polsce i w innych większych miastach — urządzono teatru, jeśli w którym z tych nie ma jeszcze dawniejszych, i by przy każdej scenie utrzymywano także i operę bądź to ze śpiewaków krajowych lub obcych. Wszystkie zakłady sztuk pięknych otrzymają subwencję, a każda gubernia postarać się ma o potrzebne w tej mierze fundusze, do których w razie potrzeby i skarb się przyczyni. Drugie postanowienie odnosi się do zaprowadzenia szkół wyższych, przystępnych bez różnicy dla wszystkich klas ludności, a to w każdym mieście gubernskiem lub większem. Słychać także o projekcie utworzenia konserwatorium i szkoły dramatycznej dla sceny narodowej.

— Brukselski dziennik *Nord* zaprzecza stanowczo wiadomość wybuchu nieprzyjacielskich kroków między Rosją a Chinami nad brzegami Amuru oraz dodaje, że w tych okolicach panuje zupełny pokój.

Grecya.

(Poskromienie rozbójów. — Budżet uchwalony.)

Ateny, 1. maja. Gorliwe usiłowania rządu wytępić rozbójników, tej największej plagi Grecyi, powiodły się świetnie i szczęśliwie. Oslawiony zbójca Calambaliti, który był od wielu już lat postrachem prowincyi północnych, poległ wraz z 4ma towarzyszymi swemi z rąk ścigających go żołnierzy i włościan; piątego rozbój-

nika złapano żywcem. Wiadomość o tem otrzymano w Atenach temi dniami wielką sprawiła radość, a minister wojny ogłosił ją nawet osobnym buletynem, gdyż rzecz tę uważał za bardzo ważną. Według doniesień urzędowych powiodło się 14 innym rozbójnikom po stracie swego przewodźcy umknąć w dzikie okolice Helikonu, lecz przy dobrem teraz usposobieniu ludności spodziewać się należy, że wkrótce wpadną w ręce sprawiedliwości, jeśli im tylko granica poblizka niepoda sposobności do ucieczki. Głowy rozbójników zabitych przesłano do stołecznego miasta obwodu (do Tebów), a za każdą głowę wypłacona być ma prawie nałożona cena (od 1000 do 3000 drachm); dalszych nagród niewyznaczono już więcej, gdyż zbiegli rozbójnicy naciskani pogonią, zabili sami kilku swych kolegów ciężko rannych i ucieli im głowę, by tym sposobem urwać prześladowcom swoim nagrodę spodziewaną, i oraz powstrzymać może ich gorliwość.

Izba deputowanych wotowała budżet na rok 1859 (przychody i wydatki) bez żadnej dyskusji, a senat zajmujący się teraz właśnie tą kwestyą, pójdzie zapewne za tym przykładem. Zaraz po wotowaniu budżetu upoważniono rząd do rozmaitych wydatków, jak n. p. do podwyższenia płacy urzędników sądowych, do zbudowania trzech statków śrubowych i jednej małej fregaty parowej, na co ministrowi marynarki przyzwolono kredyt nadzwyczajny w sumie 1,200.000 (minister żądał tylko połowę tej kwoty); dalszy kredyt na inne potrzeby wyznaczy Izba zapewne w ciągu tygodnia przyszedłszy przed zakończeniem jeszcze sesji teraźniejszej.

Turcya.

(Wynarodowienie się krajowe. — Spory dyplomatyczne z Grecją. — Czynność Omera Baszy.)

Wysoka Porta przesała do wszystkich legacyi notę z dnia 19. z. m., w której mówi: Przyszło do wiadomości wysokiej Porty, że poddani tureccy wyrabiają sobie za granicą u władz paszporty, z którymi potem do Turcyi wracają. Z czego konsulaty roszcżą sobie prawo do wzięcia ich pod swą opiekę, a niekiedy wyjmują nawet z otomańskiej opieki osoby, które nigdy nie opuszczały kraju, wydając im paszporta i dokumenta. Wysoka Porta postrzegła wzmagające się w ostatnim czasie te niedogodności z tem większym ubolewaniem, ileż w każdej sposobności stara się bronić praw obcych poddanych i dlatego spodziewa się, że w odwet i jej własne monarchiczne prawa przestrzegane będą.

Jeżeli na to pozwolić można, żeby tureccy poddani z przywiązania do rządowego systemu innego kraju porzucali swą własną narodowość, tedy powrót ich do Turcyi w charakterze obcych poddanych będzie połączony z wielkimi niedogodnościami, gdyż w takim razie widoczna jest, że się chcieli uwolnić od wszelkiej poddańczej powinności ku swemu pierwiastkowemu rządowi. Wysoka Porta jest przeto spowodowana przymuszać takie osoby do ścisłego wypełnienia swych powinności i ze względu na własną godność rezydentów wydalac z kraju. Wysoka Porta nie wątpi, że rządy zagraniczne należycie ocenią potrzebę tego rozporządzenia i że wydaniem ścisłych instrukcyi swoim agentom zapobiegną ponawianiu się tak nieprzyjemnych wypadków.

— Dziennik *Journal de Constantinople* rozwodzi się nad turecko-grecką sporną kwestyą względem internacjonalnej jurysdykcji konsularnej i rozbiiera wszystkie w tej sprawie ze strony tureckiego posła w Atenach a królewskiego ministra spraw zewnętrznych komunikowane noty. Porta obstaje według swego wykładu grecko-tureckiego traktatu przy kompetencji tureckich konsulów rozstrzygać wszystkie między tureckimi a greckimi poddanymi wydarzające się cywilne i handlowe spory. Wyrok greckiego trybunału wydany w podobnym wypadku na wyspie Syra, i który był powodem całego sporu, zostaje nieuznany, przeciw temu protestuje grecki minister spraw zewnętrznych i równocześnie żąda modyfikacyi w notcie tureckiego poselstwa. Powyższy dziennik wyraża nadzieję, że cała ta sprawa zostanie wkrótce załatwioną.

Według wiadomości z Aten z dnia 1. b. m. zgadza się Grecya również jak Turcya na polubowny sąd wielkich mocarstw.

— Wiadomości z Bagdadu i Alepo wystawiają czynność Omera Baszy, który pracuje niezmiernie nad przywróceniem i ustaleniem pokoju w Mezopotamii. W Bagdadzie nakazał ogólną konskrypcyę i założenie kilku szkół.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Paryż, 8. maja. Dziennik *Constitutionnel* zawiera długi artykuł z podpisem politycznego redaktora o kwestjach przedłożonych konferencyi Zjednoczenie Księstw naddunajskich została zaniechana; Francya niezmieniła swego zdania, ale Turcyi nie można zmuszać do przyjęcia jego; przy konferencyach jednak będzie polepszone (ameliorera) położenie Księstw Naddunajskich. Traktat żeglugi na Dunaju został — jak sądzi *Constitutionnel* — zawczasem zawarty, i wywołał tak co do zasad jak i co do kwestyi formalności jednogłośne reklamacye; nie podlega wątpliwości, że jeśli nastąpi zgoda co do zasady, znajdzie się także środek do załatwienia kwestyi formalności (*on pourra triompher par une combinaison sur la question de la forme*).

Paryż, 9. maja. Projekt upiększenia Paryża został wczoraj przyjęty, poczem zamknięto sesyę ciała prawodawczego. Porucznik Mercy skazany został na śmierć.

Dzisiejszy *Constitutionnel* zawiera artykuł pana Renées przeciw środkom, jakich użyła Turcya, by zmusić Montenegro do uzna-

nia swego zwierzchnictwa. Turcyja uważała zawsze Czarnogórę za niezawisłą. Zdaje się, że komisarze tureccy mieli rozkaz, żądać przed rozpoczęciem dalszych układów uznania zwierzchnictwa Porty; przeto stały się niepodobnymi wszelkie układy. Większa część mocarstw zajmuje się słusznie Czarnogóra, sympatyje Rosyi wypływające z pokrewieństwa plemiennego i religijne, znane są powszechnie. Pogrożka Austrii wymogła w roku 1852 odwrót armii tureckiej. Wypadałoby sądzić, że Austria będzie korzystać z swojego wpływu, by doprowadzić układy do pomyślnego rezultatu i zapobiedz środkom gwałtownym. Słusznie też można wnosić, że gabinet austriacki niema nic wspólnego z głosem dzienników austriackich, które sprawiedliwiają postępowanie Turcyi.

Francya zajmuje się sprawą Montenegro, i mocarstwa, które tyle zrobiły dla dobra Turcyi, spoglądają niechętnie na jej politykę względem Czarnogóry.

Turyń, 8. maja. Trybunał apelacyjny potwierdził wczoraj wyroki śmierci wydane na głównych winowajców w procesie Delpera. Jeden z obżalowanych skazany został na 15stoletnią robotę przymusową; 4, między tymi 2 kobiet, uwolniono.

Generalne zgromadzenie akcyonaryuszów kolei żelaznej z Alessandry do Stradelli potwierdziła kontrakt zjednoczenia z koleją Piacenzy.

Wiadomości handlowe.

(Targ na bydło we Lwowie.)

Lwów, 11. maja. Na wczorajszy targ przypędzono 217 sztuk bydła rzeźnego, jakoto: z Żółkwi 18 sztuk, z Bóbrki 3 stada po 60, 12 i 14 szt., z Rozdołu 2 stada po 44 i 12 szt., z Krzywczyc 13 i 24 szt., a z Kamionki 20 sztuk. Z tej liczby sprzedano nam donoszą — na targu 214 sztuk na potrzeb miasta i płacono za woła, mogącego ważyć 230 $\mathcal{E}$ mięsa i 26 $\mathcal{E}$ łożu, 50r.; sztuka zaś, którą szacowano na 360 $\mathcal{E}$ mięsa i 46 $\mathcal{E}$ łożu, kosztowała 72r. mon. konw.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 11. maja.

Hotel rosyjski: PP. Denison Piotr, c. r. marsz. szl., z Paryża. — Petrovich Ks., z Wołostkowa. — Raletto Dym., z Jas. — Nadosy Alex., c. r. pułk, z Hermansztadu.

Hotel europejski: PP. Czajkowski Adolf, z Bóbrki. — Zaremba Boles., z Oskrzyszyniec. — Uleniecki Wład., z Słobódki.

Hotel angielski: PP. Pawlikowski Leander, z Majdanu. — Reiss Adolf, Hr. Spanochi Juliusz, Ehrenberger Ant., c. k. rotmistrz, Schützenau Winc., c. k. aud. i Pollak Alex., c. k. major, z Żółkwi. — Beharfolon-Nemes Kar., c. k. rotm., z Gródka.

Hotel Langa: PP. Goczy Józ., c. k. rotm. i Groman Edw., c. k. major, z Gródka. — Br. Berstedt Fer., c. k. porucz., z Żółkwi. — Philip Fr. c. k. prz. pow., z Komarna. — Rojowski Fel., z Cieszanowa.

Hotel Kuhna: P. Pajęczkowski Józ., z Pieczygór.

Hotel moldawski: P. Darowski Włod., z Rosyi.

Hotel Leszczyńskiego: PP. Szumlański Ant., z Krzywego. — Rzepecki Leop., z Czortkowa. — Łukasiewicz Józ., z Czerniowiec. — Mijakowski Abd., adw., z Złoczowa.

Pod koleją żelazną: P. Górski Winc., z Lipicy górnej.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 11. maja.

PP. Goczy Józ., c. k. rotm i Gr. man Edw., c. k. major, do Gródka. — Jaworski Józ., do Korzelicy. — Miski Wł., do Munina. — Mikołajewicz Jerzy, do Uścia. — Nerunowicz Felix, do Stanisławowa. — Pausenwein Ferd., c. k. rotm., do Debiicy. — Sokolowski Jul., do Werchraty. — Augustynowicz Bolesław, do Kniażego. — Kepski Ludwik, do Piwowszczyzny. — Mezer Władysław, do Rosyi.

Kurs lwowski.

Dnia 11. maja.

	gotówka		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski . . . . . mon. konw.	4	43	4	46
Dukat cesarski . . . . . " "	4	47	4	50
Półimperyal zł. rosyjski . . . . . " "	8	17	8	21
Rubel srebrny rosyjski . . . . . " "	1	36	1	37
Talar pruski . . . . . " "	1	32½	1	34
Polski kurant i pięciozłotówka . . . . . " "	1	10	1	11
Galic. listy zastawne za 100 złr.	79	24	79	48
Galic. listy obligacye indemnizacyjne } bez kuponów	79	30	80	15
5% Pożyczka narodowa	83	30	84	10

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 11. maja.

Oblig. długu państwa 5% 83 $\frac{1}{16}$; losowane obligacye 5% —; obligacye długu państwa 4½% 73 $\frac{1}{16}$; 4% 65 $\frac{1}{16}$; 3% —; 2½% —; pożyczka loteri. z r. 1834 —; z r. 1839 —; z r. 1854 —; pożycz. nar. z r. 1854 84 $\frac{3}{16}$. Ob. banku — Akcyje bankowe 97 $\frac{1}{2}$. Akcyje zakładu kredytowego 242 $\frac{3}{8}$. — Akcyje kolei półn. po 1000 złr. 1732 $\frac{1}{2}$. Austr.-franc. akcyje kolei żelaz. po 500 fr. z wypłatą w ratach —; detto z pełną wpłatą 275 $\frac{1}{4}$; — kolej żelazna lomb.-wenecka — Akcyje kolei nadeickiej —. — Kolej cesarzowy Elżbiety —. Kolej połud. półn. komunikacyjna —. Akcyje żeglugi parowej na Dunaju po 500 złr. 545. Akcyje żegl. parowej Lloyda po 500 złr. 372 $\frac{1}{2}$. Akcyje niższo-austr. Towarzystwa eskomptowego po 500 złr 572 $\frac{1}{2}$. Galic. listy zast. 4% —. Oblig. indemn. niż.-austr. —; detto innych krajów koron. —; — detto galicyj. 80 $\frac{9}{16}$. detto węgierskie 81 $\frac{1}{2}$. Amsterdam —. Augsburg 105 $\frac{1}{16}$. — Bukareszt 262 $\frac{1}{16}$. — Konstantynopol —. Frankfurt 105 $\frac{1}{16}$. — Hamburg —. Lipsk —. Liwurna —. Londyn 10 — 17. — Medyolan —. Marsylia 123 $\frac{1}{16}$. Paryż 123 $\frac{1}{16}$. Agio duk. ces. 7 $\frac{3}{8}$.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 10. maja.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	326.30	+ 4.7°	74.0	półn.-wsch. sł.	dészcz
2. god. popoł.	325.95	+ 10.0°	50.5	północny "	pochmurno
10. god. wiecz.	325.06	+ 6.6°	76.3	" ci.	"

TEATR.

Dzisiaj na scenie polskiej dwa wodwile francuskie: „Une tempete dans la lune“ i „L'Anglais et la Bergere“, w których występują artyści francuscy p. *Bremens* i pna *Lancastre* w przejeździe przez Lwów. Oprócz tego komedya polska w 1 akcie Józefa Korzeniowskiego pod tytułem: „Doktor medycyny.“

KRONIKA.

Miłośnikom pięknej literatury zalecić możemy, „Poezye Aloizego Sebery“ w niemieckim języku „Dichtungen von Alois Sebera“, które wyszły temi dniami u E. Winiarza, a poświęcone na dochód Zakładów dobroczynnych zostających pod protektorem JE Maryi hr. Gołuchowskiej. Rytmy wcale wdzięczne, i z talentem oddają rzewniejszą stronę duszy i serea. Oprócz poezyi lirycznych, wierszów przygodnych, powiastek ludu, szczególnie zwracają na siebie uwagę, tłumaczenia poezyi z Odyńca i Adama Mickiewicza, których piękności, tłumacz z całą prawdą oryginału starał się przeprowadzić. — Księżynie Wilda i Milikowskiego zajęły się rozpowszechnieniem tego dzieła

— Nieostrożność pastuchów nowy sprawiła pożar lasu w powiecie Rożniatowskim a we wsi Krechowicach — d. 1. maja; i lubo ratunek przybył z pospiechem, wypaliło się jednak w przeciągu około sześciu godzin do 50 morgów.

— Wielka klęska dotknęła d. 4. maja wieś Rudniki w powiecie Mikołajowskim; pożar pochłonął 42 chałup i wszystkie przy nich zabudowania gospodarskie, i to z taką gwałtownością, że prócz bydła nie zgola uratować się nie dało. Ogień się zajął z niewiadomej potąd przyczyny w stodole na probostwie około 10 godziny zrana, a przy silnym wietrze z takim pędem, że do 12 w południe gospodarze wszystko stracili. Ale dzięki Opaczności, że ich poruciła opieka miłosiernych a łaskawych dziedziców państwa rudnickiego. WW. Teodozy i Izydora Polańscy podzielać nieszczęście biednych wieśniaków, popospieszili im w pomoc nie tylko ofiarą w gotowiźnie pieniężną, ale wydać im kazali ze skarbu dostateczną ilość zboża na utrzymanie i na zasiew, nadto zaasygnowali im z lasów swoich potrzebny budulec, pod warunkiem miernej spłaty do dwóch lub trzech lat. Wdzięczna gromada błogosławiąc państwu swemu, ma nadzieję, że przy ich łaskach do zimy powetuje szkody.

— Z nieostrożności, że kościelny zapomniiał pogasić światło, spaliła się d. 30. kwietnia cerkiew w Porchowiu w powiecie buczackim, tak że tylko mało co z porządków kościelnych uratować się dało.

— W powiecie Kałuskim we wsi Kopance spaliło się d. 4. b. m. 18 chałup z całym obejściem gospodarskim i zasobami, tak że szkodę obliczają

na 5260 złr. m. Ogień powstał z niewiadomej przyczyny o 2. godzinie po południu, i nim się ludzie na ratunek zbiegli, w godzinie wszystko już było w płomieniach.

— Donoszą z Trębowli pod d. 5. maja. Zeszłej nocy podkopał się nocą złodziej do tutejszej fary, okna posłał w zakrystyi ażeby nie widzieć światła, wylamał drzwi do skarba, porozbił zamki, poprzetrzucił wszelkie gdzie były kosztowności, lecz wyniósł tylko małą skarboneę w której było 14r.40k. nie innego nie biorąc. Podejrzanie pada na stróża, który tej nocy był przy kosciele na straży, i na innych dwóch niecnych co z nim mogli być w znowie.

— Zapowiedziany „Koncert spraszany“ na dochód Zakładu Ślepych, dany będzie za uprzejmem przyczynieniem się p. Mikulego i Zakładowi życzliwych Osób, dnia 18. maja o godzinie 7. wieczór w Sali ratuszowej. Program wymienia następujące podziały w koncercie:

1. Uwertura z Leonory Bethovena, na 2 fortepiany a 8 rąk. Wystąpią same panienki. — 2. Deklamacya niemiecka Redwiza „Der erste Harfenstein.“ — 3. Wielka Arya „Un a voce“, spiewać będzie p. Majeranowska. — 4. Deklamacya francuska, humorystyczna. — 5. Fortepian solo; p. Mikuli. — 6. Mazurek Lubomirskiego odspiewa p. Majeranowska. — 7. Kwartet: Fisharmonika, Skrzypce, Cello i Fortepian. — 8. Deklamacya polska, z teki Wincentego Pola.

Wstęp do sali zamówić jeszcze można u W. Adamskiego Assessora Zakładu.

Rozmaitości nr. 19.

przy dzisiejszej Gazecie zawiera:

1. Muzycy polscy.
2. Zbiory archiwalne. Jan Swoszowski Podkomerzy lwowski rozporządza majątkiem swoim.
3. Grackie Banki w Kalifornii (dokończenie).
4. Meteorologia we względzie umiejtnym.
5. Wypisy rubralne z inwentarzów przez Jana Konrada hr. Załuskiego.